

Longitudinale undersøgelser:

- tiden som variabel

Lektor Sanne Lund Clement, Institut for Statskundskab, AAU

E-mail: clement@dps.aau.dk

Selskab for Surveyforskning, 2. marts 2017

DEFINITION

Tre grundlæggende kriterier

1. Data er indsamlet på to eller flere forskellige tidspunkter
2. Emnerne eller variablene er de samme – eller som minimum sammenlignelige – fra det ene tidspunkt til det næste
3. Analyserne involverer nogen grad af sammenligning af data mellem tidsperioderne. Som minimum vil et longitudinalt design muliggøre måling af forskelle eller ændringer i en variabel fra ét tidspunkt til et andet

FORMÅL MED LONGITUDINAL FORSKNING

- To primære formål:
  - Beskrive mønstre i ændringer
    - Oftest målt med reference til enten tid (kronologisk) eller alder
  - Etablere retning og styrke i kausale sammenhænge
    - Diskussioner af kausalitet må være et andet arrangement 😊

ALDERS-, PERIODE- OG KOHORTEEFFEKTER

- Kohorte:
  - *”A cohort is defines as those people within a geographically or otherwise delineated population who experienced the same significant life event within a given period of time” (Glenn, 1977:8)*
- Ofte alderskohorter, men alle typer af ”events” kan definere kohorten

ALDERS-, PERIODE- OG KOHORTEEFFEKTER

- Periodeeffekter = ændringer over tid
- Hovedsageligt aggregeret
- Svært at isolere den reelle tids-effekt
- Aldersspecifikke sammenligninger kan muliggøre studier af trends

- Også ændringer i sammenhænge mellem variable over tid

ALDERS-, PERIODE- OG KOHORTEEFFEKTER

- Alderseffekter: ændringer som følge af, at vi bliver ældre 😊
- Hovedsageligt på individniveau, men også aggregeret
- ”Intra-individual changes”:
  - Hvad folk mener (bliver mere konservative)
  - Hvad folk gør (får arbejde, skifter arbejde)
  - Hvad folk er udsat for (bliver overfaldet)

DESIGN

- Flere forskellige typer af design
  - Varierer på overlap i tid og på overlap i respondenter
- Forskellig brug af terminologi
- Forskellig opfattelse af, om det overhovedet er ”inden for rammen”

LONGITUDINAL PANEL DESIGN

11 år gammel				15 år gammel
12 år gammel				16 år gammel
13 år gammel				17 år gammel
14 år gammel				18 år gammel
15 år gammel				19 år gammel

Omfattende overlap over tid

- Please rate your experience
- Outstanding*
  - Excellent
  - Very good
  - Good
  - Average
  - Poor
-

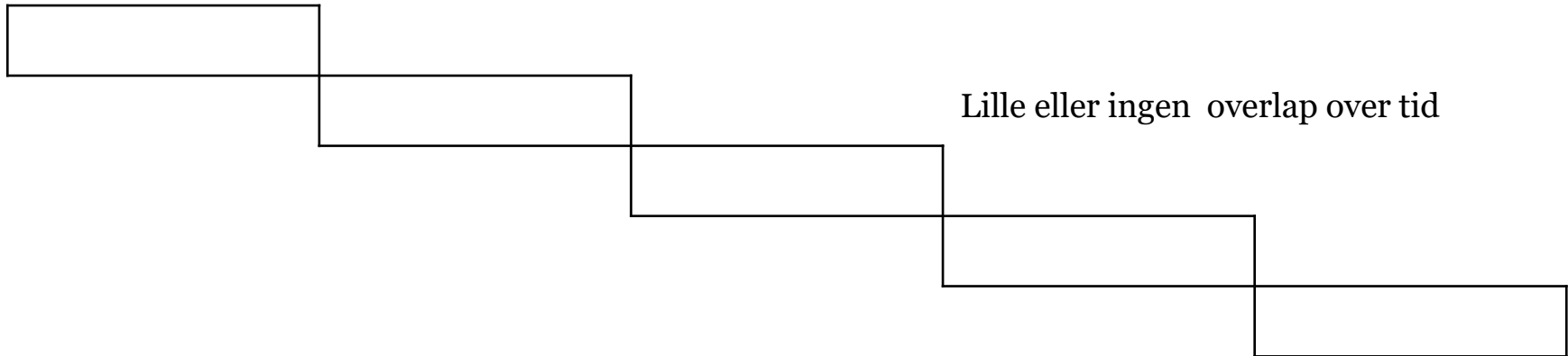
REVOLVING PANEL DESIGN

Delvist overlap over tid

- Please rate your experience
- Outstanding*
  - Excellent
  - Very good
  - Good
  - Average
  - Poor
-

REPEATED CROSS-SECTIONAL DESIGN

- Please rate your experience
- Outstanding*
  - Excellent
  - Very good
  - Good
  - Average
  - Poor
-

NÅR VI INDHENTES AF VIRKELIGHEDEN..

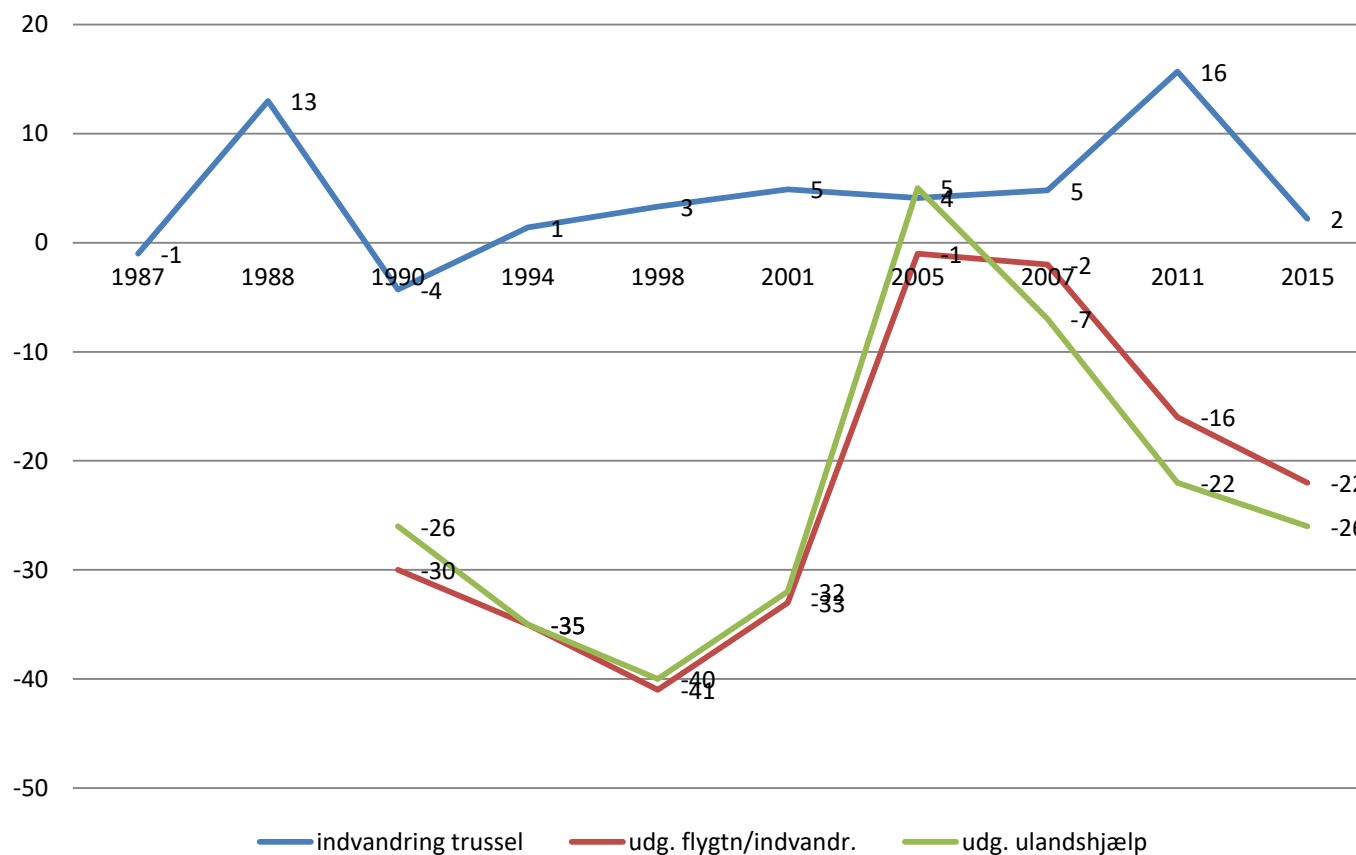
- Pind to i kriterierne på én af de første slides:
  - Emnerne eller variablene er de samme – eller som minimum sammenlignelige – fra det ene tidspunkt til det næste
- Spørgsmålet er måske nok det samme, men hvis virkeligheden ændrer sig – måler vi så stadig det samme?

NOGLE EKSEMPLER...

- Please rate your experience
- Outstanding*
  - Excellent
  - Very good
  - Good
  - Average
  - Poor
-

HOLDNINGER TIL INDVANDRING

Figur 9.1. Holdninger til indvandring som trussel samt udgifter til u-landshjælp, indvandrere og flygtninge

KONSERVATISME OG KVINDERS ARBEJDSSTID

	“A woman should be prepared to cut down on her paid work for the sake of her family” (ESS)			”Alt i alt skader det familien, hvis kvinden arbejder fuld tid” (ISSP)	
	2004	2008	2010	2002	2012
Helt enig	3,9	1,8	2,1	10,9	5,5
Enig	15,9	10,3	15,3	18,2	12,6
Hverken/eller	18,7	16,0	16,9	8,2	8,5
Uenig	42,8	44,5	46,0	17,2	14,8
Helt uenig	18,7	27,5	21,6	45,6	58,5
PDI	-41,7	-50,9	-50,2	-33,7	-55,1

OPBAKNING TIL DEN UNIVERSELLE VELFÆRDSSTAT

Først har vi et spørgsmål om samfundets sociale udgifter.

A siger: Man er gået for langt med sociale reformer her i landet. Folk burde mere end nu klare sig uden sociale sikringer og bidrag fra samfundet.

B siger: De sociale reformer, som er gennemført i vores land, bør opretholdes i mindst samme omfang som nu.

		Mest enig med A	Mest enig med B	Ikke enig med nogen, ved ikke	I alt	PDI (B – A)
A: Sociale reformer er gået for vidt	1979	30	56	13	100	26
	1981 *	41	39	18	100	-2
	1994	28	63	9	100	35
	1998	31	63	6	100	32
	2001	34	58	8	100	24
B: Sociale reformer bevares mindst som nu	2005	26	69	5	100	43
	2007	16	77	7	100	61
	2011	23	71	6	100	48
	2015	25	67	8	100	42

* Sociale reformer gået for vidt: Likert skala. Enig med A = Helt enig + enig, Enig med B = Uenig og helt uenig

- Good
- Average
- Poor

OPBAKNING TIL DEN UNIVERSELLE VELFÆRDSSTAT

Først har vi et spørgsmål om samfundets sociale udgifter.

A siger: Man er gået for langt med sociale reformer her i landet. Folk burde mere end nu klare sig uden sociale sikringer og bidrag fra samfundet.

B siger: De sociale reformer, som er gennemført i vores land, bør opretholdes i mindst samme omfang som nu.

		Mest enig med A	Mest enig med B	Ikke enig med nogen, ved ikke	I alt	PDI (B – A)
A: Sociale reformer er gået for vidt	1979	30	56	13	100	26
	1981 *	41	39	18	100	-2
	1994	28	63	9	100	35
	1998	31	63	6	100	32
	2001	34	58	8	100	24
B: Sociale reformer bevares mindst som nu	2005	26	69	5	100	43
	2007	16	77	7	100	61
	2011	23	71	6	100	48
	2015	25	67	8	100	42

* Sociale reformer gået for vidt: Likert skala. Enig med A = Helt enig + enig, Enig med B = Uenig og helt uenig

- Good
- Average
- Poor

NYT EKSPERIMENT

- Q1: Det klassiske reform-spørgsmål:
  - *Næste spørgsmål omhandler samfundets sociale udgifter og kan opfattes som en slags diskussion mellem to personer, A og B. Du bedes svare, om du er mest enig med person A eller mest enig med person B. Selvom du ikke er helt enig med nogen af parterne bedes du alligevel gerne svare, hvilken påstand, der kommer nærmest dit eget synspunkt.*
    - A siger: Man er gået for langt med sociale reformer her i landet. Folk burde mere end nu klare sig uden sociale sikringer og bidrag fra samfundet.
    - B siger: De sociale reformer, som er gennemført i vores land bør opretholdes i mindst samme omfang som nu.
- Q2: ”Omvendt” version af reform-spørgsmålet:
  - *Næste spørgsmål omhandler samfundets sociale udgifter og kan opfattes som en slags diskussion mellem to personer, A og B. Du bedes svare, om du er mest enig med person A eller mest enig med person B. Selvom du ikke er helt enig med nogen af parterne bedes du alligevel gerne svare, hvilken påstand, der kommer nærmest dit eget synspunkt.*
    - A siger: Man er gået for langt med sociale reformer her i landet. Velfærdsstaten burde i højere grad end nu sørge for social sikring til borgerne.
    - B siger: De sociale reformer, som er gennemført i vores land bør opretholdes i mindst samme omfang som nu.

- Q3: "Nedskærings-version" af spørgsmål til at måle opbakning til velfærdsstaten:
    - *Næste spørgsmål omhandler samfundets sociale udgifter og kan opfattes som en slags diskussion mellem to personer, A og B. Du bedes svare, om du er mest enig med person A eller mest enig med person B. Selvom du ikke er helt enig med nogen af parterne bedes du alligevel gerne svare, hvilken påstand, der kommer nærmest dit eget synspunkt.*
      - A siger: Nedskæringerne i den offentlige sektor har taget overhånd. Velfærdsstaten burde i højere grad end nu sørge for social sikring til borgerne.
      - B siger: Det bør i højere grad end nu være borgernes eget ansvar at klare sig uden hjælp fra det offentlige.
  - Q4: Fortæller respondenterne en bestemt tolkning af "reformer":
    - I løbet af de seneste årtier har skiftende regeringer gennemført en række reformer, der har reduceret samfundets sociale udgifter. Næste spørgsmål kan opfattes som en slags diskussion....
- Osv...

- Q5: Spørgsmål til vurdering af respondenternes opfattelse af begrebet ”reform”:
  - *Der tales ofte om reformer, når der i den politiske debat diskuteres udviklingen i velfærdsstaten og den offentlige sektor. Hvilken forståelse af ordet ”reform” kommer tættest på din opfattelse:*
    - 1) Reforme vil altid være lig med nedskæringer i den offentlige service
    - 2) Reforme vil altid forbedre serviceniveauet i den offentlige sektor
    - 3) Reforme vil altid komme erhvervslivet til gode på bekostning af det offentlige
    - 4) Reforme vil altid være mere til gavn for de rige i samfundet på bekostning af dem, med færre ressourcer
    - Osv...

TAK FOR ORDET

- Please rate your experience
- Outstanding*
  - Excellent
  - Very good
  - Good
  - Average
  - Poor
-